

Valsts prezidenta uzruna konferencē „Latvijas valsts veidošana un atjaunošana vēsturiskā skatījumā”

Publicēts pirms vairāk nekā 11 gadiem

Publicēts: 15.11.2013.

Valsts prezidenta Andra Bērziņa uzruna 15.novembrī Melngalvju namā notikušajā Valsts prezidenta kancelejas rīkotajā konferencē „Latvijas valsts veidošana un atjaunošana vēsturiskā skatījumā”, kurā piedalījās arī ANO ģenerālsekretārs Bans Kimūns.

"Augsti godātais ģenerālsekretāra kungs! Ekselences! Dāmas un kungi!

Man ir patiess prieks, ka šī konference „Latvijas valsts veidošana un atjaunošana vēsturiskā skatījumā”, kurā piedalās daudzi jo daudzi ar dziļām zināšanām un praktisko dzīves pieredzi apveltīti akadēmiski prāti, risinās tieši Latvijas Republikas nacionālo svētku nedēļā un ka tās viesu vidū ir godātais Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs Bans Kimūna kungs!

Pirms 95 gadiem 18.novembrī Latvijas tauta īstenoja brīvības alkas un nodibināja neatkarīgu Latvijas valsti. Šodien ir pienācis laiks mērķtiecīgi rīkoties un raudzīties uz nākotni tādā redzes leņķī, kas Latvijai ļautu gan strauji attīstīties globālajā pasaulē, gan saglabāt savu identitāti un ieņemt nozīmīgu vietu reģionā kopumā.

Nedaudz atgriežoties pie vēstures saistībā ar konferences augsto viesi un viņa pārstāvēto organizāciju, jāuzsver, ka jau 1921.gadā Latvija iestājās Tautu Savienībā – Apvienoto Nāciju Organizācijas priekštecē. Latvija aktīvi iesaistījās tās darbā, īpaši pievēršoties starptautiskā miera un drošības jautājumiem, konfliktu risināšanai ar diplomātiskām metodēm un labklājības veicināšanai, kas arī šodien ir viens no galvenajiem Apvienoto Nāciju Organizācijas un tās ģenerālsekretāra darba ikdienas jautājumiem. Arī šeit mēs varam saskatīt pamatu tik veiksmīgai Tautas frontes veidošanai un sasniegtajam rezultātam.

Diemžēl nacistiskās Vācijas un Padomju Savienības totalitāro režīmu slepenā vienošanās noveda pie starptautiskā tiesiskuma un kārtības sabrukuma, Otrā pasaules kara un ilgstošas tautu apspiešanas. Arī Latvijai un abām pārējām Baltijas valstīm starptautiskā kārtības sabrukuma sekas nozīmēja 50 gadu ilgu okupāciju. Tāpēc Baltijas valstis bija vienīgās Tautu Savienības dalībvalstis, kuras 1945.gadā vairs nevarēja piedalīties Apvienoto Nāciju Organizācijas dibināšanā. Mēs tai pievienojāmies tikai pēc neatkarības atgūšanas 1991.gadā reizē ar mūsu cienījamā ģenerālsekretāra dzimteni.

Šodien mēs varam pārliecinoši sacīt, ka no palīdzības saņēmējvalsts Latvija ir kļuvusi par palīdzības sniedzēju. Dalība Apvienoto Nāciju Organizācijā un citās institūcijās ir devusi iespēju nodot mūsu pieredzi citām valstīm, stiprinot demokrātiju un stabilitāti pasaulē.

Tādēļ, izmantojot šo izdevību, es vēlos vēlreiz izteikt pateicību ANO ģenerālsekretāram par ANO ieguldījumu Latvijā, īpaši pirmajos gados pēc neatkarības atjaunošanas, kad ANO atbalsts bija ļoti nozīmīgs saistībā ar daudziem jautājumiem, bet it sevišķi ar sveša karaspēka izvešanu no Latvijas teritorijas. Pēdējās Krievijas Federācijas armijas daļas atstāja Latvijas teritoriju 1994.gada augustā.

Tāpat ir jāatzīmē arī ANO Attīstības programmas ieguldījums Latvijā un it sevišķi latviešu valodas apmācībā. 1999.gadā Rīgā tika atklāts ANO nams un ANO Informācijas centrs. Jau 1996.gadā tika uzsākta 10 gadu periodam paredzētā latviešu valodas programma, kuras īstenošanā īpaši svarīgs bija UNDP atbalsts latviešu valodas atbalsta aģentūras izveidošanai, attīstot un finansējot projektu, kam vēl arvien ir un arī nākotnē būs ilgstošs un stabils turpinājums valodas politikas jomā.

Lai spētu saglabāt savu vietu globālajā pasaulē, Eiropas valstīm ir nepieciešams spert izlēmīgus soļus tautsaimniecības attīstības virzienā. Latvija nav izņēmums.

Kopš neatkarības atjaunošanas Latvija ir daudz mācījusies, īpaši pēc mēģinājumu un kļūdu metodes. Līdzīgi kā atsevišķi cilvēki, arī valstis diemžēl lielākoties mācās no savām, nevis no citu kļūdām. Tomēr, vērtējot pēdējos piecus gadus, varam redzēt ne tikai smagu globālās krīzes iespaidu, bet arī spēju šo krīzi pārvarēt. Latvija, kas 2009. gadā pazaudēja teju ceturtdaļu savas ekonomikas, šodien ir visstraujāk augošā ekonomika Eiropas Savienībā. Bet pašapmierinātībai te nav vietas – joprojām ir jādara daudz, lai nodrošinātu izaugsmi.

Šodien pasaule nav sadalīta naidīgās nometnēs. Es šo gribētu īpaši uzsvērt. Pasaulē ir valstis, ar kurām sadarbojoties, mēs varam gūt virkni priekšrocību. Šeit es runāju vispirms par mūsu tuvākajiem kaimiņiem, kuri, lai gan pēdējos 20 gados izvēlējušies citus attīstības ceļus, tomēr ir un paliek mūsu tuvākie kaimiņi. Tās ir Eiropas Savienības Austrumu partnerības valstis, kuru veiksmīga attīstība ir visa reģiona interesēs. Tāpat starp prioritātēm ir attiecību veidošana un attīstīšana ar Kaukāza un Centrālāzijas valstīm un ne tikai. Es domāju, ka arī Mongolija varētu kļūt par vienu no Latvijas fokusa valstīm jau tuvākajā laikā. Visām minētajām valstīm ir vēlme panākt ekonomisku izrāvienu, un tām ir daudz kopīga ar Latvijas nākotnes ekonomiskajām interesēm.

Es saredzu divas valstu grupas, ar ko mums būtu strauji jāiet uz priekšu šajos reģionos. Pie Baltijas jūras esošajām Eiropas Savienības valstīm – Somijai, Igaunijai, Latvijai, Lietuvai, Polijai – ir liels ceļš ejams, lai valstiskā līmenī veicinātu kopējos biznesa projektus austrumu virzienā un, protams, arī kopējus projektus enerģētikā.

It sevišķi liela loma ir Baltijas valstu ciešākas sadarbības veidošanai. Ekonomiskajā sadarbībā abas mūsu kaimiņvalstis, Lietuva un Igaunija, ieņem pirmo un trešo vietu kā tirdzniecības partneres Latvijai. Tālāka sadarbības paplašināšana visām trim valstīm ir izšķiroši nozīmīga.

Es nosaukšu tikai dažus virzienus, kurus es redzu kā prioritārus. Pamats, protams, ir valsts pārvaldes struktūru efektīva pārveidošana un unifikācija, pakāpeniska vienotas loģistikas sistēmas attīstība. Kā pirmo, kur mēs varbūt esam vistālāk tikuši, es gribētu nosaukt Baltijas valstu sadarbību drošības un aizsardzības jomā. Pēdējās, tikko Baltijā un Polijā notikušās „Steadfast Jazz 2013” un „Baltic Host” mācības, parādīja, ka, tikai koncentrējot resursus, mēs varam iet droši iet uz priekšu. Tehnoloģiju un

tehniskās attīstības līmenis ir tik augsts un prasa tik milzīgus gan ekonomiskus, gan prāta ieguldījumus, ka vienam šeit panākumus negūt.

Otrs, ne mazāk būtisks un ilgtermiņa jautājums ir sadarbība enerģētikā. Mums ir ļoti daudz atvērtu jautājumu, bet ļoti maz konkrētu atbilžu. Viens ir skaidrs – mēs esam ļoti tuvu tai situācijai, kad parādīsies, es jau teiktu, ka nākamajā gadā, ļoti būtiski jauni spēlētāji enerģētikā, kas ietekmēs Baltijas valstu tālāko attīstību.

Vēl viens projekts, kas līdz šim ne visai ticis publiski minēts, bet kas ir tieši saistīts ar Latvijas attīstību, ir Latvijas derīgo izrakteņu izpētes un ieguves projekts. Es esmu pārliecināts, ka jau tuvākajā laikā tas kļūs par vienu no ļoti nopietniem punktiem Latvijas, Baltijas un arī Eiropas attīstībā. Bet tas būs ļoti sarežģīts process mums pašiem.

Kā trešo es redzu mūsu vēsturiski stipro pusi – transportu un loģistiku, tranzītu. Šeit mūsu ieguldījumi, it sevišķi pēc Latvijas profesionāļu vērtējuma, ir daudz, daudz par maziem, ja mēs gribam saglabāt savu vietu ilgtermiņā. Šeit iespējas ir milzīgas, it sevišķi Austrumu partnerības un Centrālāzijas reģiona attīstības perspektīvā. Mums jāprot izdarīt pareizu izvēli arī konkrētu partneru un attīstības projektu izvēlē.

Ceturtais – acīmredzot tas, kas mums visiem, no bērnudārza audzēkņa līdz pensionāram, ir nepieciešams, ir izglītība. Būtiska ir šī jautājuma risināšana jau Baltijas kontekstā. Šeit ir pozitīva, gadsimtiem auklēta pieredze un ir arī pozitīvi aizsākumi Baltijas valstīs gan augstākajā izglītībā, gan it sevišķi tajā virzienā, kur Latvija ir ievērojami atpalikusi – profesionālās izglītības jomā. Es labi saprotu jautājuma sarežģītību, jo arī citās Eiropas valstīs izglītības reformas pielīdzina revolūcijai. Es ceru, ka mēs atradīsim pareizos veidus šīs problēmas risināšanai.

Vērtējot situāciju šajā brīdī, es tomēr gribētu teikt, ka izglītības iestādes jau ir aizsteigušās priekšā valsts spējai virzīt šo pašu būtisko jautājumu. Tā tas turpināties nevar. Mums ir jāatrod veids, kā mēs varam iet daudz straujāk uz priekšu, strādājot kopā.

Un piektais, kas varbūt vairāk saistīts arī ar pašvaldībām, ir pārrobežu sadarbības palielināšana.

Tas ir mans redzējums par jau tuvākās nākotnes, praktiski sākot jau no rītdienas, nepieciešamajām aktivitātēm.

Godātie konferences dalībnieki!

Atvērtajā un dinamiskajā pasaulē būt latvietim un justies piederīgam Latvijai ir iespējams, ne tikai šeit fiziski dzīvojot. Aizejošais gads ir spilgts apliecinājums tam, ka visas pasaules latvieši ir atkal kopā ne tikai Dziesmu svētkos, bet arī Pirmajā pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumā, liekot kopā savas zināšanas un pieredzi, lai Latvija attīstītos kā veiksmīga valsts. Apmeklējot citas valstis un tiekoties ar tautiešiem, esmu aicinājis ikvienu aktīvi iesaistīties Latvijas nākotnes veidošanā, pretī saņemot lielu atsaucību no visiem – gan no tiem, kas pēc Otrā pasaules kara bija spiesti atstāt savu dzimteni, gan no tiem, kuri izbraukuši pēdējos 20

gados. Es gribētu pateikties visiem par paveikto 95 gados un novēlēt veiksmīgi turpināt.

Lai mums veiksmīga un saistoša šī konference!"

Saistītas tēmas

[Andris Bērziņš](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-uzruna-konference-latvijas-valsts-veidosana-un-atjaunosana-vesturiska-skatijuma>